

A magyar rendek és a Habsburg udvar konfliktusai

NEM ÍROM PENNÁVAL...

Javasolt feldolgozási idő: 1 nap

A feladat Zrínyi Miklósnak, a XVII. század kiemelkedő magyar történelmi személyiségének váratlan haláláról szól. Az tény, hogy Zrínyi felvette a kapcsolatot a francia udvarral, s nem sokkal a tragikus végű vadászat előtt Bécsbe rendelték. Készíts rövid összefoglalást arról, vajon miért gondolták a kortársak, hogy Zrínyi halála nem a véletlen műve volt! Vajon mi lehetett a merénylet oka, milyen előnyökre számíthatott belőle az udvar? Mi az, ami a merénylet ellen szól a vadászbalettel kapcsolatban?

<http://kiadok.lira.hu/media/kiadok/pdf/2393338.pdf>

No, elmenének vadászni. Ő maga levetvén a nagy bő csizmát, melyeket a telekes bocskorra is felvonhatott, puskával beméne, és szokás szerént csak egyedül búkálván, löve egy nagy erdei disznót, a gyalogok is lövének egyet az erdei szállónál, s vége lőn a vadászatnak. Kisereglénk a hintóhoz, az úr is, hogy immár hazamenjünk; estefelé is vala. Azonban odahoza a fátum egy Paka nevű jágert, ki mondá horvátul: én egy kant sebesítettem, mentem a vérin, ha utána mennénk, elveszthetnők. Az úr mindjárt mondá nekünk, Zichyvel ketten, látván, hogy el akarunk menni véle: öcsémuraim, kegyelmetek csak maradjon itt; Vitnyédinek, Guzics kapitánynak: csak beszélgessen itt kegyelmetek, öcsém uraimékkal, csak meglátom mit mond ez a bolond, t.i. Paka, mindjárt visszajövök. Csak bocskorban lóra kapa, stuc (rövid puska, pisztoly) kezében, Paka után nyargala; egy sabaudus (szolga), Majláni nevű ifjú gavallér, Guzics öccse inasa, még egy Angelo nevű kedves olasz inasa és a lovász nyargalának utána; mi ott a hintónál beszélgetünk. Egyszer csak hamar ihol nyargal Guzics, mondja a bátyjának: hamar a hintót, oda az úr. Menénk, amint a hintó nyargalhat, és osztán gyalog a sűrűbe befuték én, hát ott fekszik, még a bal kezében, amint tetszett, a pulsus gyengén vert, de szeme sem volt nyitva, sem szólott, csak meghala. Majláni így beszélte: hogy amint Paka után bément a disznó vérin az erdőbe, amíg ők a lovakat kötözték, csak hallják a jajszót; Paka

szava volt. Majláni legelőbb érkezék, hát Paka egy horgos fán, az úr arccal a földön, s a kan a hátán; ő hozzá lő, elfut a kan, érkezik Guzics és Angelo, az úr felkél és mondja: rútul bánék vélem a disznó, de ihol egy fa (melyet csatákon is magával hordozott zsebébe) állítsátok a sebnek vérét véle, az arra igen jó. Eléggé próbálták véle, de hijába, csak elfolyt a vére, először ülni, azután hanyatt feküdni, végre csak meg kelle halni, mert a fején három seb vala: egy bal felől, a fülén feljül, a feje csontján ment csak és a kannak agyara a homloka felé szakasztotta rútul a feje bőrit; más ugyan a bal fülén alól az orcáján, a szeme felé, rút szakasztás; de ez kettő semmi, hanem a harmadik, jobb felől, a fülén alól a nyaka csigájánál ment bé, s elé a toroka felé ment, és a nyakra járó minden inakat kettészakasztotta; az ölte meg, a vére elmenvén; volt a kezén valami kis körmöcslés, de semmi sem volt. Rettenetes sírás lőn az erdőben, a legalábbvaló, csak a gyermek is siratta. Azt akarják vala, hogy én vigyem a hírit feleséginek, de én, mint új, esméretlen ember, elvetém magamról Zichy Pálra. Fogók a testet, és amely kétfelől eresztős hintóban kimentünk volt, abból az üléseket kihányván, abban nyújtóztatók, és én az ablakban ülék, és hazáig fejét, mejjét tartottam. Otthon fejer bársony dólmányba öltözteték, és osztán eresztették a feleségét hozzája, aki eszén sem volt bűvában. Így lőn vége Zrínyi Miklósnak; csuda, olyan vitéz sem lőtt, sem vágott a kanhoz, stuc, spádély (tőr) lévén nála.

(Bethlen Miklós önéletírása, 1710 – jelen volt Zrínyi halálakor)

„Vagyon olyan hír is, hogy az ausztriai udvar, megértvén titkon Zrínyi Miklós szándékát, hogy a magyarokat a császár ellen fel akarná lázítani, mivel nyilván s erővel nem mernek vala belékapni, alattomban egy német jágert [t. i. a Bethlennél említett Paka nevű vadászt] nagy fizetéssel fogadtanak volna meg, aki Zrínyi Miklós szolgálatára kötelezván magát, mint keresett alkalmatosságot, hogy valahol vadászatban meglőhesse; és mikor látta volna, hogy a vadkannal tusakodnék, egy sűrű helyről, mintha a vadkant akarná meglőni, úgy lőtte volna meg a bánt főbe, s amiatt kellett volna meghalnia. Igaz-e, nem-e, én bizon nem tudom. Amint hallottam, úgy írtam meg.”

(Cserei Mihály Históriajából, 1721 után)

